

מג אין ללבש האחד: ואת לבבש דשנו מעשה בינו הערבים
במנחת דבקר ובנכפה מעשיה לילה לריח ניחוח אשא
מב לדזקה: עלת חמץ לזרותכם פחה אל-מעיד לבן
מי ידוה אשר אויר לכם שמה לרבר אליך שם: ויעדרת
מד שמה לבני ישראל ונקרש בכבודו: וקדשו את-האל
מעיד ואת-הנומח ואת-הארון ואת-יבנו אקדש לכהן
מה לי: ושכוני בתוכך בגין ישראל והויתך لكم לאלהים:
וירדש כי אני יהוה אלהים אשר הוציאתי אתכם מארץ
מאצרים לשכני בתוכם אני יהוה אלהים: פ

שֶׁבּ וַיְעִשֵּׂת מָוֶבּ מִקְטָר קְמָרָת עַצְּיָ שְׁטִים הַעֲשָׂה אֹתוֹ:
בּ אֶמְהָ אֶרְבוּ וְאֶמְהָ רַחֲבוּ רַכְיוּ יְהֻדָּה וְאֶמְהָים קְמָטוּ
גּ מִפְּנֵי קְרָנוֹתָו: וְצִפְּתִיָּ אֹתוֹ וְהַבְּ טָהָר אֶתְעָנוֹ וְאֶתְ
קְרָנוֹתִי סְבִיבּ וְאֶתְקָרְנוֹתִי וְעִשֵּׂת לוּ נָר וְבָ סְכִיבּ:
דּ וְשָׁתְּרִי טְבָלָת וְהַבְּ תִּזְשְׁהִלְוּ מִתְחַת לְוֹרָא עַל שְׁטִיּ
אַלְעָתוֹ תִּשְׁעָה עַל-שְׁעִינִי צָרְיוֹ וְרוֹהָ לְבָתִים לְבָדִים לְשָׂאת
הָאֹתוֹ בְּהַמָּה: וְעִשֵּׂת אַתְּ-הַכְּבָדִים עַצְּיָ שְׁטִים וְצִפְּתִיָּ אֶתְ
וְהַבְּ: וְנִתְחַתָּ אֹתוֹ לְפִנֵּי הַפְּרָכָת אֲשֶׁר עַל-אָרֶן הַעֲדָת לְפִנֵּי
הַכְּפָרָת אֲשֶׁר עַל-הַעֲדָת אֲשֶׁר אָוָר לְךָ שְׁפָה: וְהַקְּטָר
עַלְיוֹ אֶחָדָן קְמָרָת סְמִים בְּפִלְךּ בְּפִלְךּ בְּהַטִּיבָה אַתְּ-נָעָת
מִפְּ: יְקָטְרָה: וּבְהַלְתָּ אֶחָדָן אֶת-דִּינָת בֵּין הַעֲרָבִים יְקָטְרָה
קְמָרָת חָמֵד לְפִנֵּי יְדוֹהָ לְזָרְתִיכָם: לְאַתְּ-עַלְיוֹ עַלְיוֹ קְמָרָת
וְרָהָ וּלְהָ וּמְנָה וּנְסָךּ לְאַתְּ-סָכּוּ עַלְיוֹ: וּכְפָר אֶחָדָן עַל
קְרָנוֹתִי אַחֲת בְּשִׁנָּה מִלְּמָם הַטָּאת הַבְּפָרִים אַחֲת בְּשִׁנָּה
יְכָרָב עַלְיוֹ לְרֹתְתִיכָם כְּדַשְׁ-קְדָשִׁים הוּא לְרוֹהָ: פּ

קראנץ רונד אַרום. ⁴ און צוּי גילדערנע דינגען זאלסטע
אנגען זאלסטע זי מאָכָן-אוֹיף זיינע צוּי זִיטָן, און זי
ן אוֹף זי. ⁵ און זאלסטע מאָכָן די שטאנגען פֿן שטימֶר
וועקشتעלן פֿאָר דעם פֿרּוֹצֶת וואָס פֿאָר דעם אַרְוָן פֿן גַּעַם
וועל אַיך זיך אַנטְפְּלָעָן צוּ דִיר. ⁶ און אַהֲרָן זאל רֵיכָעָרְן
פֿרִימָאָרגָן, ווּעַן ער מאָכָט צוּרָעָכֶת די רָעָלָעָר, זאל ער
ן אָוּנָט, זאל ער עם רֵיכָעָרְן, אַ שְׁטָעָנְדִּיקָן ווּרְיוֹיךְ פֿאָר
געַן אוֹיפְּ אַים פֿרְעָמָן ווּרְיוֹיךְ, אַדְעָר אַ בְּרָאנְדָאָפְּבָעָר אָוּנָ
קְפָּ אַים. ⁷ און אַהֲרָן זאל מְכָפֶר זִין אוֹיף זיינע העָרָנוּר אַיִן
אָרְגָּעָבָונָג זאל ער אַיִן מָאֵל אַיִן מְכָפֶר זִין אוֹיף אַים,
צַוְּ אַטְ.

דעם אין שעספֿס. ⁴¹ און דעם צוּיִיטַן שעפס זאלסטע מאכּן קענען אונטנט; אָוֹוַי ווי דאס שפּוּזַאָפְּפָער פּוֹן אַין דער פרֵרִי, און אָוַי ווי זַיִן גִּיסָּאָפְּפָער, זאלסטע מאכּן צוּ אַים, פָּאָר אָגָּעָשָׂמָאָקָן רִיחַ, אַפְּיַעֲרָאָפְּפָער צוּ נַאֲטַת. ⁴² אַ שְׁטָעַנְדִּיק בְּרָאָגָּדָאָפְּפָער אוּחַ אַיִּירַע דּוֹרְדָּרוֹת, בַּיִּם אַיִּינָגָן פּוֹן אָוְהַלְמֹועֵד, פָּאָר גַּאֲטַת, ווֹאָס דָּאָרְטַּן ווּעל אַיךְ זַיְךְ אַנְטְּפָלְעָקָן צוּ אַיִּיךְ, דָּאָרְטַּן צוּ רָעַדְן צוּ דִּיר. ⁴³ און אַיךְ ווּעל זַיְךְ דָּאָרְטַּן אַנְטְּפָלְעָקָן צוּ דִּי קִינְדָּעָר פּוֹן יִשְׂרָאֵל, אַיְן עַס ווּעַט גַּעַהְיִילִיקְט ווּעַרְן מִיטַּמִּין פְּרָאָכֶט. ⁴⁴ און אַיךְ ווּעל הַיְּלִיקָן דעם אָוְהַלְמֹועֵד, און דעם מֻובָּח; און אַהֲרֹגָעָן אַוְן זַיְנָעַן ווּעַל אַיךְ הַיְּלִיקָן צוּ זַיְן פְּהַנְּמַן צוּ מִיר. ⁴⁵ און אַיךְ ווּעל רְאוּן צוּוִישַׁן דִּי קִינְדָּעָר פּוֹן יִשְׂרָאֵל, אַוְן ווּעל זַיְן צוּמָּגָט. ⁴⁶ אַיְן זַיְן ווּעלָן ווִיסְגַּן, אַוְן אַיךְ בֵּין יהָוה וַיְיָעַר גַּאֲטַת, ווֹאָס הַאָבָּה זַיְן אַרְיוֹסְגַּעַזְגַּעַן פּוֹן לְאַגְּדָמָצְרִים, בְּדַי אַיךְ זַאֲלָרְוּן צוּוִישַׁן זַיְן. אַיךְ בֵּין יהָוה וַיְיָעַר נַאֲטַת.

ל און זאלסט מאכַן א מזבח פאר ר'יבערוועז פון ווּיְד
רוּיך; פון שטיימַהָאַלְץ זאלסטו אים מאכַן. אָן
אייל זיין לעגע, און אָן אייל זיין ברײַיט; פירעקעבדיק
זאל ערד זיין, און צוּיִ אַיְלֶן זיין הֵיר; פון אים טפא ואַלְן
זיין זיין הערנער. אָן זאלסט אים אַיבָּערצִיעַן מיט
ראָגעַס נאָלְד, זיין אוּיבָּערדָעַק, אָן זיין ווּגַעַט רַינְד אַרוּז,

פ' תשא

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים לְמֹשֶׁה בַּי תֵּשֶׁא אֶת־דָּרָשׁ בְּנֵי

"**אוֹן גָּאַט הָאָט גָּרְעָדֶט צָו מִשְׁהָן, אֹזֵי צָו וְאָגָן:**"
"אוֹן דָו וּוּעָסְט אוּפִינְעָמָעָן דָעַם מִסְפָּר פָּוּן דִי קִינְדָּעַר

פָּנִים יִשְׂרָאֵל לוֹיט וַיַּעֲרֶץ צַיְלּוֹגָן, זָאַלְן זַיִ וְגַעֲבָן אִיטַלְעַכְעָר
אָן אוַיסְלִיּוּ פָּאָר זַיִן נְפָשָׁ צַו גָּאָט, וְעוֹן מַעַ צַיְלָט זַיִ, כְּדִי
עַס זָאַל נִיט זַיִן צַוְישָׁן זַיִ אַמְגָפָה, וְעוֹן מַעַ צַיְלָט זַיִ.
¹³ דָּאָס זָאַלְן זַיִ וְגַעֲבָן, אִיטַלְעַכְעָר וְאָס גַּיְטָ אַרְיַין אִין דָּעָר
צַיְלּוֹגָן: אַהֲלָבָן שְׁקָל, אוַיפָּן הַיְלִיקָן שְׁקָל-צַוְאנְצִיךְ
גָּרָה אַשְׁקָל-אַהֲלָבָן שְׁקָל אָן אַפְשַׁיְדוֹגָן צַוְגָּאָט. ¹⁴ אַיטָּ
לְעַכְעָר וְאָס גַּיְטָ אַרְיַין אִין דָּעָר צַיְלּוֹגָן, פָּנִים צַוְאנְצִיךְ
יִאָר אַלְט אָונִ הַעַכְעָר, זָאַל גַּעֲבָן דִּי אַפְשַׁיְדוֹגָן פָּנִים גָּאָט.
¹⁵ דָּעָר רַיְכָעָר זָאַל נִיט מַעַרְן, אָונִ דָּעָר אַרְיַמְעָר זָאַל נִיט
מַגְעָרָן פָּנִים אַהֲלָבָן שְׁקָל, בַּיִם גַּעֲבָן דִּי אַפְשַׁיְדוֹגָן פָּנִים
גָּאָט, כְּדִי מַכְפָּר צַו זַיִן אוַיְף אַיְירָעָ נְפָשָׁת. ¹⁶ אָונִ
זָאַלְסָט נְעַמְּן דָּאָס גַּעֲלָט פָּנִים פָּאָרְגֻּבָּנוּג, פָּנִים קִינְדָּעָר
פָּנִים יִשְׂרָאֵל, אָונִ זָאַלְסָט עַס גַּעֲבָן פָּאָר דָּעָר אַרְבָּעָט פָּנִים
אוֹהֶל-מוֹעֵד, אָונִ עַס זָאַל זַיִן דִּי קִינְדָּעָר פָּנִים יִשְׂרָאֵל פָּאָר
אַדְרָמָנוּג פָּאָר גָּאָט, מַכְפָּר צַו זַיִן אוַיְף אַיְירָעָ נְפָשָׁת.
¹⁷ אָונִ גָּאָט הָאָט גַּעֲרָעָט צַו מַשְׁהָן, אֹוֵי צַו זָאָגָן:
¹⁸ זָאַלְסָט אוַיְךְ מָאָכָן אַהֲנְטָפָאָס פָּנִים קוֹפְּעָר, מִיט זַיִן
גַּעֲשְׁטָעָל פָּנִים קוֹפְּעָר, זִיךְ צַו וְחָאָשָׁן: אָונִ זָאַלְסָט אַיִם אַוְעָקָר
שְׁטָעָלִין צַוְישָׁן אוֹהֶל-מוֹעֵד אָונִ צַוְישָׁן מוֹבָח, אָונִ אַרְיַיִן
טָאָן אָהָן וְאָסָטָר. ¹⁹ אָונִ אַהֲרֹן אָונִ זַיְנָע זָיִן זָאַלְן וְחָאָשָׁן
פָּנִים אַיִם זַיְירָעָ הַעַנְט אָונִ זַיְירָעָ פִּיס. ²⁰ וְעוֹן זַיִ קְוּמָעָן
אָינִ אוֹהֶל-מוֹעֵד, זָאַלְן זַיִ זִיךְ וְחָאָשָׁן מִיט וְאָסָטָר, כְּדִי זַיִ זַיִן
דִּינְעָן, צַו דַּעֲמָפָן אַפְּיַירָעָפְּעָר צַו גָּאָט. ²¹ אָונִ זַיִ זָאַלְן זַיִן זָאַלְסָט
אָונִ עַס זָאַל זַיִ זַיִן אַנְיַיְקָה וְעַזְבָּעָן אַיְירָעָ דָּוְרְדָּוְרָות.

²² אָונִ גָּאָט הָאָט גַּעֲרָעָט צַו מַשְׁהָן, אֹוֵי צַו זָאָגָן: ²³ דָּו נָעַם דִּיר אוַיְךְ הַוִּיפְּטָגְּוּוּרְצָן, פְּלִיסְיָקָע מִירָע
פִּינְחָה הַוְּנְדָעָרָת וְשְׁקָלָן, אָונִ גַּעֲוִירָצִיךְן צִימְעָרִיגָן אַהֲלָפְּט דַּעֲרָפָן, צַוְוִי הַוְּנְדָעָרָת אָונִ פַּופְּצִיךְ, אָונִ גַּעֲוִירָצָרָאָר צַוְוִי
הַוְּנְדָעָרָת אָונִ פַּופְּצִיךְ, ²⁴ אָונִ קָאָגִיל פִּינְחָה הַוְּנְדָעָרָת, אוַיפָּן הַיְלִיקָן שְׁקָל, אָונִ בּוֹימָל אַהֲן. ²⁵ אָונִ זָאַלְסָט מָאָכָן
דַּעֲרָפָן אָנִ אַיִל פָּנִים הַיְלִיקָעָר וְאַלְבָוָגָן, אַבְשָׁמִים צִוְבָּאָרִיט אֹוֵי וְדָעָר בְּשִׁמְיָם מִשְׁעָר מַאֲכָת: אָנִ אַיִל פָּנִים הַיְלִיקָעָר
וְאַלְבָוָגָן זָאַל עַס זַיִן. ²⁶ אָונִ זָאַלְסָט זָאַלְבָן דַּעֲרִמִּיט דַּעַם אוֹהֶל-מוֹעֵד, אָונִ דַּעַם אַרְוֹן פָּנִים גַּעֲוָעָן, ²⁷ אָונִ דַּעַם טִיש אָונִ
אַלְעָזָע פְּלִים, אָונִ דִּי מְנוֹרָה אָונִ אַרְעָע פְּלִים, אָונִ דַּעַם מִזְבְּחָה פָּאָר בְּרָאָגָן
אַפְּפָעָר אָונִ אַלְעָזָע פְּלִים, אָונִ דַּעַם הַאֲנְטָפָאָס אָונִ זַיִן גַּעֲוָעָן, ²⁸ אָונִ דַּעַם מִזְבְּחָה פָּאָר בְּרָאָגָן
הַיְלִיקָטָע הַיְלִיקָיִטָּה; אַלְעָז וְאָס רִירָת זִיךְ אָונִ זַיִן זָאַלְן זַיִן אַ
זָּאַלְבָן אָונִ זַיִן הַיְלִיקָן. ²⁹ אָונִ אַהֲרֹנָעָן אָונִ זַיְנָע זָיִן זָאַלְסָטוֹ
וְאַלְבָן אָונִ זַיִן הַיְלִיקָן צַו זַיִן פְּהָנִים צַו מִיר. ³⁰ אָונִ צַו דִּי קִינְדָּעָר פָּנִים יִשְׂרָאֵל זָאַלְסָטוֹ רַעֲדָן, אֹוֵי צַו זָאָגָן: אָנִ אַיִל

יִשְׂרָאֵל לְפָקְדִים וְזָהָנוּ אָש בְּפָר נְפָשָׁו לִידָה בְּפָקְדָן
אָתָּם וְלֹאָזִינה בְּנָם גָּגָר בְּפָקְדָן אָתָּם: זַה וְיַהְנוּ פָּלָן
הַעֲבָרָל עַלְתְּפָקִים מִחְצִית הַשְּׁקָל בְּשַׁלְלָה תְּקָרְשָׁעָרִים
עַרְתָּה תְּשַׁקְלָה מִחְצִית הַשְּׁקָל תְּרִוףָה לִידָה: בֶּלְ הַעֲבָרָל
עַלְתְּפָקִים מִפְנַסְתָּה שְׂנִיר וְמַעְלָה: וְזַה תְּרוּמָתְ דִּידָה:
הַעֲשָׂרָה לְאִירְבָּה וְהַדְלָל לֹא יְמַעַט מִמְּחַצְתָּה הַשְּׁקָל
לְהַתָּה אַתְּהִרְוָמָתְ דִּידָה לְכָפְרָ עַלְנִפְשָׂתִיכָם: וְלֹאָרְחָתָה אַתָּה
בְּסִפְתָּה תְּכָבָרִים מִתְּהָאָתָן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתַתְּהַתָּה אַתָּה
אָדָל מִזְעָד וְזַהָּה לְבָנִי יִשְׂרָאֵל לְפָרָז לְאַגְּנִי דִּידָה לְכָפְרָ
עַלְנִפְשָׂתִיכָם: ^פ

וְיַדְבֵּר יִדְעָה אַלְמַעָה לְאָמָר: וְעַשְׂיוֹת בְּיוֹר תְּחַשְּׁת וּבְעַט
בְּנָחָת לְדִיחָתָה וְגַתְתָּה אַתָּה בְּיַדְאָל מִזְעָד וּבְנֵי
וְנַחַת שְׁמָה קִים: וְרַחְצֵי אַהֲרֹן וּבְנֵי מִפְשֵׁת אַתְּדִילִים
וְאַתְּדִילִים: בְּלָאָם אַלְאָל מִזְעָד וּרְחַצְרָם וְלֹא
יְמַתְתָּה אָז בְּנָשָׂטָם אַלְמַבְּזָה לְשָׁרָת לְתַקְעָר אָשָׂה
לִידָה: וְרַחְצֵי יְדִים וּבְלָקִים וְלֹא יִמְתְּה וְחִילָה לְבָם
חַקְעָלִים לֹא וְלוֹעַז לְרָזָם: ^פ

וְיַדְבֵּר יִדְעָה אַלְמַעָה לְאָמָר: וְאַתָּה קְחַלְךָ בְּשָׁמִים
רָאָשׁ מְרַדְרָר חַמְלָשׁ מְאֹותָן קְנַפְדָשָׂם מִחְצִיתָה תְּמַשִּׁים
וּמְאָתִים וּמְנַחְשָׂם חַמְלָשָׂם וּמְאָתִים: וְכַךְ חַמְלָשׁ
מְאֹות בְּשַׁקְלָה תְּקָרְשָׁת וּשְׁמָן זַיִן: וְעַשְׂיוֹת אַתָּה שְׁמָן
מִשְׁתְּחִדְשָׁת לְקָחָת מְרַקְתָּה פְּעַלְתָּה רְקָחָת שְׁמָן מִשְׁתְּחִדְשָׁת
לְקָדְשָׁת זַיִן: וְמִשְׁחָת בְּ אַתָּה אַדְלָל מִזְעָד וְאַתָּה קָדְשָׁת זַיִן: כְּי
וְאַתְּדִשְׁלָהָן וְאַתְּכְלָבְלָהָן וְאַתְּדִמְנָהָן וְאַתְּכְלָבְלָהָן זַיִן
מִזְבְּחָה הַקְּטָרָת: וְאַתְּמַבְּחָה הַעַלְהָה וְאַתְּכְלָבְלָהָן וְאַתָּה
תְּבִיר וְאַתְּבִּינוּ: וְכַדְשָׂת אַבְטָן וְזִיךְיָה קְדָשָׂים בְּלָכְדָן
הַנְּגָע בָּהָם יְקָדָשׁ: וְאַתָּה אַהֲרֹן וְאַתְּבִּינוּ תְּמָשָׁח וּכְדָשָׁת
אָתָּם קְבָנָן לִי: וְאַלְבָנִי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לְאָמָר שְׁמָן לְ

לְבָשָׂר תִּקְרֹב שְׁזַחַת וְהַלְּבָדֶךָ כִּי לְדָרְתְּכֶם: עַל־בָּשָׂר אֲרָם
לֹא יִסְךְ וּבְמַתְבָּנָתוֹ לֹא תַעֲשֵׂה כִּמְחוֹ לְדִשְׁ הָוָא קָרְשָׁ
לְזַחַת לְכֶם: אַישׁ אֲשֶׁר יַרְקֵחַ בְּמַחוֹ וְאַשֶּׁר יַמְשֵׁעַ עַל
זַחַת וְנִכְרַת מַעֲמוֹ: ס וְאָמַר זַחַת אֶל־מִשְׁאָה קָרְשָׁלָג
סְמִים נָמָף וְשַׁלְּחָת וְתַלְבָנָה סְמִים וְלַבָּנָה וְהַבָּדְבָד
לְזַחַת: וְשִׁשְׁתָּה אַתְּלָגְתָּה רַקְחַ מַעֲשָׂה וְזַקְעַמְלָחָ
לְזַחַת: פְּתֹחוֹר קָדְשָׁ: וְשַׁתְּקָתָת מַפְעָתָה דָרְקָן וְנִתְהָה מַמְעָה לְפָנָי
הַעֲרָתָה בְּאַדְלָן מַוְלָד אֲשֶׁר אַעֲזֵר לְךָ שָׁבָה קָרְשָׁלָג
לְזַחַת לְכֶם: וּבְקָרְטָה אֲשֶׁר פְּעָשָׂה בְּמַתְבָּנָתָה לְאַ
לְזַחַת כְּלָבָם לְקַרְשָׁתָה לְךָ לְזַחַת: אַישׁ אֲשֶׁר־עֲשָׂה
לְזַחַת לְתִרְיָתָה בָּה וְנִכְרַת מַעֲמוֹ: ס

לָ

וְנִדְבַּר זַחַת אֶל־מִשְׁאָה לְאָמַר: רָאָה קָרְאָתוֹ בְּשָׁם בְּצָלָל
בְּדָאָרִי בְּצָהָר לְמַטְהָ יְהֹוָה: וְאַמְלָא אַתְּ רָוחַ אֱלֹהִים
בְּחַכְמָה וּבְתִבְ�נָה וּבְכָבֵד מַלְאָכָה: לְחַשֵּׁב מַחְשָׁבָה
לְעַשְׂוָת בְּזָקָב וּבְקָסָף וּבְחַשְׁתָּה: וּבְחַרְשָׁת אַבָּן לְמַלְאָת
וּבְחַרְשָׁת עַצְמָת לְעַשְׂוָת בְּכָל־מַלְאָכָה: וְאַנְיָה נִתְהַי אַתְּ
אַתְּ אֲהָלִיאָב בְּדָאָרִיקָּה לְמַטְהָדָן וּבְלָבָן כְּלִתְבָּסָלָב
נִתְהַי חַכְמָה וְעַשְׂוָת כְּלָאָשָׁר צִוְּיךָ: אַתָּה אַדְלָן מַוְלָד
וְאַתְּדָאָן לְעַרְתָּה וְאַתְּדָבְּרָתָה אַשְׁר עַלְיוֹ וְאַתָּה בְּלָבָל
חַאָלָה: וְאַתְּדָשְׁלָהָן וְאַתְּדָבְּלָי וְאַתְּדָמְגָה הַטְּרוֹה
וְאַתְּדָלְבָלִיךָ וְאַתְּמַבְּחָה דָקָתָה: וְאַתְּדָמְבָחָה הַעַלְלָה
וְאַתְּדָלְבָלְיוֹ וְאַתְּדָבְּרִירָאָתָהָנוּ: וְאַתָּה בְּנֵי הַשְּׁדָר וְאַתָּה
בְּנֵי הַקְּדָשָׁה לְאַהֲרֹן הַכֹּהן וְאַתְּדָבְּגָה בְּנֵי לְכָהָן: וְאַתָּה
שָׁמֵן דְמַשְׁחָה וְאַתְּקִפּוֹתָה הַפְּסִים לְקַרְשָׁת בְּכָל אֲשֶׁר
צִוְּיךָ עַשְׂוָה: פ

וְנִאָמֵר זַחַת אֶל־מִשְׁאָה לְאָמַר: וְאַתָּה דָבָר אַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לְאָמֵר אַתָּה אַתְּשְׁבָתְנִי תְּשֻׂמְרֵ בַּיּוֹתְרָה בְּנֵי וּבְנִים

לא
זַעַ, אֵיךְ הָאָב גַּעֲרוֹפָן מִיטָּן נָמְעָן בְּצָלָל דָעַם וּן פָּונְ חֹרֶן, פָּונְ שְׁבַט יְהֹוָה, אָן אֵיךְ
הָאָב אִם אָנוּנְפִילְט מִיטָּן גַּיְיסְט פָּן גָּאָט, אֵין חַכְמָה, אָן אֵין פָּאַרְשָׁטָאָנְדִיקִיט אָן אֵין קַעְנָשָׁאָפָט, אָן אֵין יַעֲטוּנְדָעָר
מַלְאָכָה, אָוִיסְצּוּקְנִצְלָעָן קוֹנְצִיקָּעָן זָאָבָן, צַו אַרְבָּעָתָן אָן גָּאָלָד, אָן אֵין וַיְלָבָעָר, אָן אֵין קוֹפָעָר: אָן אֵין
שְׁוִידָוָנוֹ פָּונְ שְׁטִינְעָר צִוְּמָאַנְפָּאָסָן, אָן אֵין שְׁנִיצְוָנָג פָּונְ הַאָלָז, צַו אַרְבָּעָתָן אָן יַעֲטוּנְדָעָר מַלְאָכָה. אָן אֵיךְ
אֵיךְ, וְעַ, הָאָב צְוּגָעָבָן צַו אִמְּהָלִיאָב דָעַם וּן פָּונְ אַחִיסְמָכָן, פָּונְ שְׁבַט דָן: אָן אֵין הָאָרָצָן פָּונְ אַלְעָ קָלוֹגָה אַרְצִיקָּע
הָאָב אִיךְ אָרְיַנְעָגָעָבָן חַכְמָה, אָוִי וְאָלָן מַאְכָן אַלְעָ וְאָס אֵיךְ הָאָב דִּיר בְּאָפּוֹלִין: דָעַם אָוְהָלָמְוָעָד, אָן דָעַם אַרְוָן
פָּאָרְן גַּעַוּעַץ, אָן דָעַם דָעַק וְאָס אִיבָעָר אִים, אָן אַלְעָ פְּלִים פָּונְ גַּעַצְעָלָט: אָן דָעַם טִיש אָן וַיְנַעַ בְּלִים, אָן דִּיר יְנַע
מְנוֹרָה אָן אַלְעָ אִירָעָ בְּלִים, אָן דָעַם מִזְבְּחָה פָּאָר בְּרָאַנְדָאָפְּעָר אָן אַלְעָ וַיְנַע בְּלִים,
אָן דָעַם הָאָנְטָפָס אָן זַיִן גַּעַשְׁטָעָל: אָן דִּיר גַּעַשְׁרִיקָטָעָן קָלְיָדָעָר אָן אַלְעָ אִהְרָן דָעַם פָּהָן,
אָן דִּיר קָלְיָדָעָר פָּונְ וַיְנַע זַיִן, אָוִיךְ צַו טָאָן דִּיר הַהְוָה: אָן דָעַם וַיְרָוֵר פָּונְ שְׁמַעְקָעְדִיקָּע
גַּעַוְירָצָן פָּאָר הַיְלִיקָטָום; אָוִי וְיַיְלָא וְאָס אֵיךְ הָאָב דִּיר בְּאָפּוֹלִין, וְאָלָן וְיַיְלָא.

אָן גָּאָט הָאָט גַּעַוְגָּט צַו מִשְׁהָן, אָוִי צַו זָאָג: דָוְ רָעָד אֵיךְ צַו דִּיר קִינְדָעָר פָּונְ יִשְׂרָאֵל, אָוִי צַו
וְאָגָן: אֵיךְ זָאָלָט נָאָר אָפּהָתָן מִינְעָ שְׁבָתִים, וְאָרָומָ אַצְיָּהָן אֵיזָּה דָאָס צְוִישָׁן מִיר אָן צְוִישָׁן אֵיךְ אֵיךְ

פָּונְ הַיְלִיקָעָר וְאָלְבָנָג וְאָלָדָס זַיִן צַו מִיר אָוִיךְ אֵיכְיָעָר
דוּרְדָזְרוֹת. אָוִיךְ אַמְעַטְשָׁנָס לִיְבָ וְאָלָעָס נִיט גַּעַוְגָּט
וְעוֹרָן, אָוִן אֵיר זָאָלָט נִיט מַאְכָן אָוִינָס, לַוִּיט דָעַר צְוּנוֹיָפָ
מִישְׁוֹג דָעְרָפָן; הַיְלִיק אִין דָאָס, הַיְלִיק וְאָלָעָס אֵיךְ אֵיךְ
וְאָס וְעַט אָרְיִיפָטָן דָעְרָפָן אָוִיךְ אַפְּרָעָמָן, וְעַט פָּאָרָה
שְׁנִינָטָן וְעוֹרָן פָּונְ זַיִן פָּאָלָק.

אָן גָּאָט הָאָט גַּעַוְגָּט צַו מִשְׁהָן אָוִי צַו זָאָג:

קָעְדִּיקָע גַּעַוְירָצָן, טְרִיבְגָּעוּוִירָצָן, אָן רִיכְעָרָנוּל, אָן
גַּאֲלָבָאָן: שְׁמַעְקָעְדִיקָע גַּעַוְירָצָן, אָן לוּיְטָעָרָן וּוַיְרָוֵר;
גַּוְיִיךְ אַוְיָה גַּלְיָיךְ וְאָלָן וְיַיְן. אָן זָאָלָט מַאְכָן דָעַר
פָּונְ אַרְיַכְעָרָוָאָרָג, אַבְשָׁמִים אָוִוי וְיַיְדָעָר בְּשָׁמִים־מִישְׁעָר
מַאְכָט, צְוּנְעָרִיכְטָמִיט זָאָלִיךְ, רִיאָן, הַיְלִיק. אָן זָאָלָט
דָעְרָפָן דִּין צְעִירִיבָן, אָן אָרְיִיפָטָן דָעְרָפָן פָּאָר דָעַם
גַּוְעָזָן אֵין אָוְהָלָמְוָעָד, וְאָס דָאָרְטָן וְעַל אֵיךְ וְיַיְדָעָר
פָּלְעָקָן צַו דִּיר; אַהֲלִיקָטָעָה הַיְלִיקִיט וְאָלָעָס אֵיךְ
זַיִן. אָן דָאָס רִיכְעָרָוָאָרָג וְאָס דַו וְעַסְטָמָאָכָן־לוּיְט
זַיִן צְוּנְיִפְּמִישְׁוֹגָן זָאָלָט אֵיךְ דָעַר אַרְיַנְפָּאָסָן, הַיְלִיק
צַו גָּאָט זָאָלָעָס דִּיר זַיִן. אָרְיִטְלָעְכָעָר וְאָס וְעַט מַאְכָן
אָוִינָס, צַו שְׁמַעְקָעְדִיקָע דָעְרָפָן, וְעַט פָּאָרָשָׁנִינָט וְעַט פָּאָרָנִינָט זַיִן
פָּאָלָק.

אי"ערע דורךדורות, פדי איר זאלט וויסן, או איר יהוה היליק אייך.¹⁴ און איר זאלט הייט שבט, ווארום ער אייז היליק פאר אייך: דער וואס פארשווועכט אים, זאל טיטן געמייט ווערין; ווארום איטלעכער וואס טוט און אים אן ארבעט, יענע זעל זאל פארשניטן ווערין פון צוישן אייר פאלק.¹⁵ ועקס טאג זאל געטאן ווערין ארבעט, אבער אויפן ייבעטן טאג זאל זיין א' שבת פון רואנה, היליק צו נאט; איטלעכער וואס טוט אן ארבעט אין טאג פון שבת, זאל טיטן געמייט ווערין.¹⁶ און די קינדרער פון ישראל זאלן הייט שבת, צו האלטן שבת אויף זי"ערע דורךדורות; און אייביקער בונד.¹⁷ צוחישן מיר און צוישן די קינדרער פון ישראל איז דאס אציין אויף אייביק, און ועקס טאג האט גאט געמאכט דעם הימל און די ער, און אויפן ייבעטן טאג האט ער איפגעעהרט און גערוט.¹⁸ און ער האט גועגען משהן, ווי ער האט גענדיקט רעדן מיט אים אויפן בארגו סיינ, די צוועי לוחות פון גועצען, שט"גערנע לוחות גועריבן מיט דעם פינגער פון נאט.

לב¹ און ווי דאס פאלק האט געזען, או משה זאמט זיך אראפעזונידערן פון בארגו, אווי האט דאס פאלק זיך אונגעואמלט ארים אהילען, און זי' האבן, צו אים גועאגט: שטי' אויף, מאך אונדו איזט וואס זאל זיין באָר אונדו; ווארום דערדאָיְקָעַר מאן משה, וואס האט אונדו איפגעבראקט פון לאנד מצרים, וויסן מיר ניט וואס מיט אים איז געווארן.

² האט אהרן צו ווי גועאגט: נעמט אראפ די גילדערנע איריגען וואס אין די אויערן פון אי"ערע זי"בער. איעדרע זין, און אי"ערע טעכטער, און ברענט צו מיר.³ האט דאס נאנצץ פאלק אראפעזומען פון זיך די גילדערנע איריגען וואס אין זי"ערע אויערן. און געבראקט צו אהילען.⁴ און ער האט צויגענו מען פון זי"ער האנט, און האט עס אויסגעפורעט איז א פורעם, און האט דערפונ געמאכט א גענאסן קאָלב; און זי' האבן גועאגט: דאס איז דין נאט, ישראל, וואס האט דיך איפגעבראקט פון לאנד מצרים.⁵ און ווי אהרן האט דאס געובייט פאר אים א מובה, און אהרן האט אויסגעזרופן און גועאגט: א יומְסְטוּב צו יהוה איז מאָרָן. און זי' האבן זיך געפעדערט אויף מאָרָן, און האבן איפגעבראקט בראנד אָפְפָעָר, און גענענט פרידאָפְפָעָר; און דאס פאלק האט זיך געוצט עסן און טרינקען, און זי' זיינען איפגעשטאנען זיך לוסטיק צו מאָן.

⁶ האט גאט גערעדט צו משהן: גי' נידער אראפ, ווארום פארדאָרָבָן געוואָרָן איז דין פאלק, האט זיך איפגעבראקט פון לאנד מצרים; ⁷ זי' האבן זיך געבורט פון דעם וועו וואס איך האט זי' באָפְּוִילְן; זי' האבן זיך געבורט צו אים, און געלאָכְט צו אים, און גענאסן קאָלב, און האט דיך איפגעבראקט פון לאנד מצרים. און גאט האט געזאגט: דאס איז דין נאט, ישראל, וואס האט דיך איפגעבראקט פון אי"ערע דאסדיוקע פאלק;

לונתילם לודעת כי אונ דעה מקדשכם: ושמרכם איז ז' השbeta כי קדרש חוא לכם מתקללה מות יומת ב כל הנעשה בה מלאכה ונבראה תגעש דהו א מקרב עמייה: ששת ימים יעשה מלאכה ובזום השבי שבט שבתון קדש ליהה בליהנשה מלאכה ביום השbeta כות וימת: ושמרו בני ישראל אל את השbeta לעשות את השbeta לדורותם ברית עליים: בינו ובין בני ישראל אות חוא ז' לעלים בראשית ימים עשה דחול אתדרשימים ואתדרשן ובזום השבי שבט נונפש: ס וויפן אלמשה בבלחו של דבר או בדור סדי שעי ליהת הערת להית און בתקבות באצעפ אלדים:

לב

וואר הולם פריבוש משה לנדת מיריהר ויקהל העם ז' על אהרן ויאמר אלי קומ עשה לנו אליהם אשר ילכו לפניו כרעה ז משה באיש אשד העלע מארע מצלים לא זענו מהתייה לו: ויאמר אליהם אהרן ז' פרקו געמי הנזוב אשר באני נשיכם בנים ובנוכיכם והבא אל: וויהפרקן קלדעם ארטעמי זונב אלשר באוניכם ויביאו אלאהן: ניחח מילום וצער אותו בחרט ז יעשה עיל מפקה ויאמר אלה אללה ישראאל אשר העלה כארץ מארים: וואר אהרן וויכן מונב לפניו ויקרא ז אהרן ויאמר תען לדודה מחר: ישבינו מטה וילע עלה ז ניגשו שלמים וישב דעם לאככל ושות וילכו לאצחק: פ' גידבר זי' זונה אלמשה לדיד זי שבת עמך אשר העלית ז מארץ מארים: פה מלהר מלבדך אשר צויהם עשו ז לדם עיל מפקה ווישטורולו וויהדרלו ניאמר אלה אללה ישראאל אשר העלה מארץ מארים: ויאמר דודה ז אלמשה ראיינו אתדרעם תהה והעה עסיקשה עלא דודא:

א, ז' קד"מ

² האט אהרן צו ווי גועאגט: נעמט אראפ די גילדערנע איריגען וואס אין די אויערן פון אי"ערע זי"בער. איעדרע זין, און אי"ערע טעכטער, און ברענט צו מיר.³ האט דאס נאנצץ פאלק אראפעזומען פון זיך די גילדערנע איריגען וואס אין זי"ערע אויערן. און געבראקט צו אהילען.⁴ און ער האט צויגענו מען פון זי"ער האנט, און האט עס אויסגעפורעט איז א פורעם, און האט דערפונ געמאכט א גענאסן קאָלב; און זי' האבן גועאגט: דאס איז דין נאט, ישראל, וואס האט דיך איפגעבראקט פון לאנד מצרים.⁵ און ווי אהרן האט דאס געובייט פאר אים א מובה, און אהרן האט אויסגעזרופן און גועאגט: א יומְסְטוּב צו יהוה איז מאָרָן. און זי' האבן זיך געפעדערט אויף מאָרָן, און האבן איפגעבראקט בראנד אָפְפָעָר, און גענענט פרידאָפְפָעָר; און דאס פאלק האט זיך געוצט עסן און טרינקען, און זי' זיינען איפגעשטאנען זיך לוסטיק צו מאָן.

⁶ האט גאט גערעדט צו משהן: גי' נידער אראפ, ווארום פארדאָרָבָן געוואָרָן איז דין פאלק, האט זיך איפגעבראקט פון לאנד מצרים; ⁷ זי' האבן זיך געבורט פון דעם וועו וואס איך האט זי' באָפְּוִילְן; זי' האבן זיך געבורט צו אים, און געלאָכְט צו אים, און גענאסן קאָלב, און האט דיך איפגעבראקט פון אי"ערע דאסדיוקע פאלק;

עַפְתָּה כִּנְחָה לֵי וַיַּרְאֵי בָּם וְאֶכְלָם וְאֶעֱשָׂה אֶתְךָ
אֶלְיוֹ נְרוֹלָה: וַיַּדַּל מִשְׁהָ אֶת־בְּנֵי דָהָה אֶלְהָיו וַיֹּאמֶר לְמַה
דָהָה תְּהִרְא אֶפְךָ בְּעֵמֶךָ אֲשֶׁר חִצְאָתָ מַארְץ מִצְרָיִם בְּלַמְּ
בְּגָדוֹל וּבְכָרְדָה תְּהִקָּה: לְמַה אָמָרָו מִצְרָיִם לְאָמֵר בְּרָקָה
חִצְאָתָ לְבָלָגָן אֶתְכָּרִים וְלְבָלָקִים מַעַל פְּנֵי הָאָרֶבֶת
שָׁבוּ מִחְרָן אֶפְךָ וְהָתָם עַל־תְּרֵעה לְעֵמֶךָ: וְכֵר לְאֶבְרָדָם
לְיִצְחָק וְלִישָׁרָאֵל עַבְרִיךְ אֲשֶׁר נִשְׁבָּעָת לְהָמָן בְּקָה וְתַדְבֵּר
אֶלְהָם אֶבְתָּה אֶת־זְרֻעָתָם בְּקָבְבָּי הַשְּׁמִים וּבְלְדָאָיו
הַוְתָּא אֲשֶׁר אָמְרָתִי אַתָּן לְרוּעָתָם וְנַחַלְוָ לְעָלָם: נִיעַתָּם
יְהָה עַל־הָרָעָה אֲשֶׁר דָבַר לְעַשְׂות לְעָלָם: פ
וַיַּפְןֵי נִירָד מִשְׁהָ מִרְחָבָד וְשָׁעֵן לְתֵת הַצְּדָקָה בְּיַדְךָ לְזֹאת
בְּתַבְּבִים מִשְׁנֵי עֲבָדָתָם מִנְחָה וּמִזְבְּחָה תְּמִימָה: תְּהִלָּות
מִשְׁעָה אֶלְקָוִים הַמָּה וְהַמְּכָבָב מִכְתָּב אֶלְהָם דָהָא חֲרוֹת
עַל־חֲלוֹתָה: וַיִּשְׁמַע וַיַּשְׁעַת אֶת־קָרְבָּן הַעַם בְּרָעָה וְאָמַר
אֶל־מִשְׁהָ קָול מִלְחָמָה בְּמִיחָה: וַיֹּאמֶר אַתָּן קָול עֲנָתָה
בְּבוֹרָה וְאַתָּן קָול עֲנוֹת חֲלוֹשָׁה קָול עֲנוֹת אַנְכִי שְׁמָעָ: וַיְהִי
בְּאֵשֶׁר קָרְבָּנִי אֶל־מִרְחָבָה וַיָּרָא אֶת־הָעָגָל וְמִתְלָתָן יְתִיר
אֶפְ מִשְׁהָ וַיַּשְׁלַךְ מִזְרָן אֶת־חֲלוֹתָה וַיַּשְׁבַּר אֶתְכָּסָת
הַדָּרָה: וַיַּחַק אֶת־הָעָגָל אֲשֶׁר־יָשַׁרְתָּו יָשַׁרְתָּבָא וַיַּחַנְתָּעָד
אֲשֶׁר־דָקָק וַיָּלֶךְ עַל־פְּנֵי הַמִּים נִשְׁקָא אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
כִּי וַיֹּאמֶר מִשְׁהָ אֶל־אֶתְרָן מִהְעִשָּׂה לְךָ הַעַם הַזֶּה כִּי־יָדָבָת
כִּי עַל־חֲטָאת נְדָלה: וַיֹּאמֶר אֶתְרָן אֶל־יְהָדָה אֶת אֶלְעִי אֲתָה
בְּגָדַע אֶת־חֲדָם כִּי בְּרוּ דָוָא: וַיֹּאמְרוּ לִי עַשְׂה־לָנוּ אֶלְהָם
אֲשֶׁר־יָלַכְתִּי לְפָנֵינוּ בְּרִיהָה מִשְׁהָ רְאֵשׁ אֶת־הָעָלָן מִאָרֵן
כִּי־מִצְרָיִם לְאָהָרֹן וְקָרְבָּן מִהְדָּהָה לְלִי: וַיֹּאמֶר לְהָמָן לְמַיְן זָהָב
תַּחֲפְרָקִין וַיַּתְּנַדְּלִי וַיַּשְׁלַבְתִּי בָּאָשׁ וַיַּצָּא הָעֵלָל הַזֶּה:
כִּי וַיָּרָא מִשְׁהָ אֶת־חֲדָם כִּי פְּרָעָה הוּא קַרְפְּרָעָה אֲתָה:

י' מ"ק. יט' מז"ה

¹⁸ און געוֹאנְטָה און זָהָב, און ער האט געוֹאנְטָה צוֹ מִשְׁהָ: עַם אַיִן
פָּאַלְקָ אַיִן זַיִן שָׁאַלְנָ, און ער האט געוֹאנְטָה צוֹ מִשְׁהָ: ¹⁹ האט ער געוֹאנְטָה: עַם אַיִן
נִיט אַקְוָל פָּוָן גַּעַשְׁרִי פָּוָן נְבוֹרָה, און נִיט אַקְוָל פָּוָן זִינְגָעָן הָעָר אַיִךְ.
²⁰ און ער צָהָרָן פָּוָן מִשְׁהָן, און ער האט גַּעַוּעַן דָּאָס קָאַלְבָּ, אַיִן הָאָט גַּעַוּעַן
דָּעָר צָהָרָן פָּוָן מִשְׁהָן, און ער האט אַוְאָרָף גַּעַטְאַנְזָן פָּוָן זִינְגָעָן הָעָר אַיִךְ.
²¹ אַיִן ער האט גַּעַוּעַן דָּאָס קָאַלְבָּ, וְאַס זַיִן הָאָבָן זִינְגָעָן דִּי אַרְבָּעָט פָּוָן נְאַטָּ, און ער
עַם אַיִן גַּעַוּעַן דִּין, און ער האט צָעַשְׁאַטָּן אוּבָן וְאַסְעָר, אַיִן גַּעַוּעַן דִּי
אַיִן מִשְׁהָ הָאָט גַּעַוּעַן צוֹ אַהֲרֹנוֹן: וְאַס דַּו הָאָט גַּעַוּעַן דִּי אַרְבָּעָט אַיִיךְ
אַיִם אַגְּרִוִיסְטָע וְינְדָ?

²² האט אַהֲרָן גַּעַוּעַן: זָאַל נִיט גַּרְימָעָן דָעָר צָהָרָן דָאָס פָּאַלְקָ, אַוְ ער אַיִן שְׁלַעַכְתָּ.
²³ הָאָבָן זַיִן צוֹ מִיר גַּעַוּעַן: מָאַך אַונְדוֹ אַגְּט וְאַס זַיִן פָּאַר אַונְדוֹ, וְאַרְוּם דָעָרְדָאַוְיקָעָר מִאָן מִשְׁהָ, וְאַס הָאָט
אַונְדוֹ אַיִּבְנָעָרָאַכָּט פָּוָן לְאַנְדָּמְצָרִים, וְוַיְסָן מִיר נִיט זַיִן גַּעַוּעַן: הָאָבָן אַיִךְ צוֹ זַיִן גַּעַוּעַן:
הָאָט אַגְּלָד, נִעְמָת אַרְאָפָּן פָּוָן זַיִךְ; אַוְ זַיִן הָאָבָן מִיר גַּעַוּבָן, אַיִן אַיִיךְ הָאָבָן עַם אַרְיִינְגְּוָעָרָפָן אַיִן פְּיִיעָר, אַוְן ער
אַרְיִיסְקָומָעָן דָאַסְדָּאַוְיקָעָר קָאַלְבָּ.

²⁴ אַוְן מִשְׁהָ הָאָט גַּעַוּעַן דָאָס פָּאַלְקָ, אַוְ ער אַיִן צְעוֹוִילְדָעָרָט, צוֹ

¹⁰ אַוְן אַצְוָנְדָל אַוְ מִיךְ, אַוְן מִין צָהָרָן וְעַט גַּרְימָעָן אַיִיךְ
זַיִן, אַוְן אַדְךָ וְעַל זַיִן פָּאַרְלָעָנְדָן, אַוְן וְעַל דִּיךְ מַאֲכָן פָּאַר
אַגְּרִוִיסְפָּאַלְקָ.

¹¹ הָאָט מִשְׁהָ גַּעַבְעָטָן פָּאַר יְהָה זַיִן גַּאַט, אַוְ ער
הָאָט גַּעַוּאָגָט: פָּאַרְוָאָס, גַּאַט, זָאַל גַּרְימָעָן דִּין צָהָרָן אַיִיךְ
דִּין פָּאַלְקָ, וְאַס דַּו הָאָט אַרְיִיסְגַּעַצְוִינְגָן פָּוָן לְאַנְדָּמְצָרִים
מִיט גַּרְוִיסְפָּאַלְקָ, אַוְיִוְ צַוְּ זַיִן הָאָט אַרְעָר זַיִן
וְאַלְן זַיִן דִּי מִצְרָיִם, אַוְיִוְ צַוְּ זַיִן: צָוְ בִּיּוֹן הָאָט עַד זַיִן
אַרְיִיסְגַּעַצְוִינְגָן, בְּדִי זַיִן צָוְ הָרְגָעָן אַיִן דִּי בְּעָרָג, אַוְן זַיִן צָוְ
פָּאַרְלָעָנְדָן פָּוָן דָעָם גַּעַוְיכְּטָן פָּוָן דָעָר עַרְדָּה? קָרָר יְהָדָה
פָּוָן דִּין גַּרְימָצָאָרָן, אַוְן הָאָבָרָתָה אַיִיךְ דָעָם בִּיּוֹן צָוְ
דִּין פָּאַלְקָ. ¹² דָעָרָמָאָן זַיִךְ אַנְדָּאָרָה, אַוְן יְצָחָק, אַוְן
אַנְדָּאָרָה, דִּינְעָיָן קָנְעָכְטָן, וְאַס דַּו הָאָט זַיִן גַּעַשְׁוָאָרָן
זַיִן דִּיךְ וְזַיִן דִּי שְׁטָעָרָן פָּוָן הִימָּל, אַוְן דָאַסְדָּאַוְיקָעָר גַּעַזְעָט
לְאַנְדָּמְצָרִים אַוְיִוְ זַיִן גַּעַוְועָן זַיִן דִּעְבָּרָט פָּוָן נְאַט, וְעַל אַיִךְ גַּעַבְעָט
זַיִן אַיִיךְ אַיִן זַיִן פָּאַלְקָ.

¹³ הָאָט גַּעַוְועָט צָוְ טָאַן צָוְ זַיִן פָּאַלְקָ.
¹⁴ הָאָט חָרְתָּה גַּעַהְעָט אַיִיךְ דָעָם בִּיּוֹן וְאַס עַד
הָאָט גַּעַוְועָט צָוְ טָאַן צָוְ זַיִן פָּאַלְקָ.

¹⁵ אַוְן מִשְׁהָ הָאָט זַיִן אַוְמַעְנָעָטָרָט, אַוְן הָאָט אַרְאָפָּי
גַּעַנְיָדָרָט פָּוָן בָּאָרְגָּ, מִיט דִי צָוְיָה לְוַחוֹת פָּוָן גַּעַוְועָץ אַיִן
זַיִן הָאָנָט, לוַחוֹת בָּאָשְׁרִיבָן פָּוָן זַיִן עַרְדָּע וְזַיִטְוָן: פָּוָן
דָעָר וְזַיִט אַוְן פָּוָן יְעַנְעָר וְזַיִט וְזַיִעַנְעָן זַיִן גַּעַוְועָן בָּאָשְׁרִיבָן.
¹⁶ אַוְן דִי לוַחוֹת זַיִעַנְעָן זַיִן גַּעַוְועָן דִּי אַרְבָּעָט פָּוָן נְאַט, אַוְן דָעָר
כָּתָב אַיִיךְ גַּעַוְועָן דִּי כָּתָבָן זַיִן גַּעַוְועָן דִּי אַרְבָּעָט אַיִיךְ
דִי לוַחוֹת.

¹⁷ אַוְן יְהָשָׁעָה הָאָט גַּעַהְעָט דָעָם קָול פָּוָן דָעָם
פָּאַלְקָ אַיִן זַיִן שָׁאַלְנָ, אַוְן ער האט געוֹאנְטָה צוֹ מִשְׁהָ:

¹⁸ נִיט אַקְוָל פָּוָן גַּעַשְׁרִי פָּוָן נְבוֹרָה, אַוְ נִיט אַקְוָל פָּוָן זִינְגָעָן הָעָר אַיִךְ.

¹⁹ אַוְן ער צָהָרָן פָּוָן מִשְׁהָן, אַוְן ער האט גַּעַוְועַן דָעָר צָוְמָל לְאַגְּעָר, אַוְן ער גַּעַוְועַן
דָעָר צָהָרָן, אַוְן ער האט אַוְאָרָף גַּעַטְאַנְזָן פָּוָן זִינְגָעָן הָעָר אַיִךְ.

²⁰ אַיִן ער האט גַּעַוְועַן דָאָס קָאַלְבָּ, וְאַס זַיִן הָאָבָן גַּעַוְועַן דִּי פְּיִיעָר, אַוְן צְעַמָּלָן בִּיּוֹן זַיִן
עַם אַיִן גַּעַוְועַן דִּין, אַוְן ער האט צָעַשְׁאַטָּן אוּבָן וְאַסְעָר, אַיִן גַּעַוְועַן דִּי
אַיִם אַגְּרִוִיסְטָע וְינְדָ?

שאנדר ביי זיין ערעד פֿינט. ²⁶ האט משה זיך געשטעלט אין
טוייער פון לאגעער, און האט געואנט: ווערד פֿאָר יהוה, צו
מיר! האבן זיך אַינְגֵזְעָאמֶלט צו אַים אלע קינדער פון
לוני. ²⁷ און ער האט צו זיין געואנט: אַזְוִי האט געואנט יהוה
דעער גאט פון יישראָל: טוט אָן אַיטְלָעֶכְעָר זיין שׂוּעָר
אוֹיף זיין דִּיר, גַּמֵּיט דָּוָרְךָ הַיּוֹן אָן צְוִירִיק פון טוייער צו
טוייער אין לאגעער, און הרוגעט אַיטְלָעֶכְעָר זיין ברודער,
אָן אַיטְלָעֶכְעָר זיין קְרוּב.

²⁸ האבן די קינדרער פון לוי געטאן אווי ווי דאס
וואָאָרט פון משהן, אונ ער זײַנען זעפֿאלָן פון פֶּאָלָק אִין
יענעם טאג אָרוֹם דֶּרְרֵי טַוִּיכָּתָמָן. ²⁹ אָן מְשָׁה הָאָתָּה נָעַ
זָאָגָת: דָּרְפִּילָט אַיִּיר הָאָנָּטָה הַיִּנְתָּצָּה צָו גָּאָטָה, וְיִלְלָאָיט
לְעִכּוּר אֵינוֹ גַּעֲזָעָן אַקְעָן וַיְיָן וּן, אָן אַקְעָן וַיְיָן בְּרוֹדָעָר,
אווי בְּרִי אַיִּיד הַיִּוּט אוֹ וְשַׁבְּנוֹ אַרְבָּה

³⁰ און עס אי געווען אויף מאָרגן, האָט משה געוֹאגט
צום פֿאַלְקָן: אַיר האָט געווינדייקט אַ גרויסע זינד; און
אַצְוֹנָד וועל אַיךְ אַרְוִיְּפָגִין צוֹ גָּאטָט, אַפְּשָׁר וועל אַיךְ מַכְּפָּר
זַיְּנָן אויף אַיעֲרָה זינד.

³¹ הָאֵת מְשֹׁה וַיַּרְא אָמָגָעַדְתָ צִוְ נָאָת, אָנוּ הָאֵת וְעַ
אָגָט: אִיר בָעַט דִּיר, דָאָסְדָאָיְקָע פָאָלָק הָאֵת גְוַינְדִּיקָט
אֲגַרְיסָע זִינָה, אָנוּ וַיְיַהְבָן וַיַּרְא גַּמְאָכֶט אָגָט פָּנָן גָּאָלְד.
³² אַיְזָן, אַצְנוֹן, אַוְיָב דָו וְעַוְסָט פָאָרוּגָעָבָן וַיְיַרְא זִינָה-, אָנוּ
אַוְיָב נִיט, מַעַק מִיךְ אָוִיס, אִיר בָעַט דִּיר, פָּנָן דִּין בָּוק וּוָס
רוּ הָאָסְטָט נְעַשְׂרִיבָן.

צ'ו מיר, אים וועל איך אויסמעקן פון מיין בוך. און
זע, מיין מלאר וועט גײַן דיר פאָרְטוּס; אַבעָר אַין
בָּאָר זַיְעָר זַיְגָּד.

גַּעֲמָאכְתָּ דָּאָס קָאָלָב, וְאָס אַהֲרֹן הָאָט גַּעֲמָאכְתָּ.

ל' שמעה בקדיםם: ויעמד משא בשער למתנה ולאמר
מי ליזה אל נאשנו אליו כלבנין לנו: נאמר לנו
בדוד אמר דזה אללו שודאל שעמו אישיךבו עליךו
עבר ושובו מעיר לשער במתנה והרנו אישאת-אחו
ויש אשיךבו ואיש אתיךבו: ויעש בירלו בךך
משה ונפל מקדעם ביום מהו בא שלשת אלקי אש:
ונאמר משה מלוא ירכם ביום ליזה כי איש בכנו
ובאחו ויתת עלייכם תום ברכה: ויתול ממתרת נאמר
משה אליהם אתם חטאכם חטא נדלה ועקה עיליה
אל-יזה אל אכפורה بعد חטאכם: וישב משה אל
יזה ויאמר אזח חטא דעם קוה חטא נדלה ועקה
לכם אלתו זהב: ועתה אמתשא חטאכם ואמתן מתני
נא מספרך אשר ברכת: ויאמר יזה אל-משה כי אשר
חטא אל-אמץ מספרי: ועתה לך וננה את-העם אל
אשר ברתך לך דעה מלאכי לך לפניו ובום פקר
ויפקרת עלם חטאכם: ויגת יזה את-העם על אשר לה
עשן את-העגל אשר עשה אחרן: ס

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹמֶשׁ לְךָ מֵהֶם אֲתָה וְהַעֲמִיד
הַעֲלִיתָ מִאָרֶץ מִצְרַיִם אֶל־דְּאָרֶץ אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעַת לְאַבְרָהָם
לִיְצַקְקָה וְלַעֲלָקָה לְאָמֵר לוֹרֶכֶת אַתָּה נָהָרָה:
מִלְאָךְ וְנִשְׁתַּחַתְּ אֶת־דְּבָרָנוּנִי דֹאָמָר וְחַתִּי וְהַפְּרוּ כְתִּי
וְתִּבְוקִי: אֶל־אָרֶץ זְבַת תְּלֵב וְדִבֶּשׁ בָּאָלָא אַעֲלָה בְּקָרְבָּךְ
בְּעַמְקָמָתְהָעָרָף אֲתָה פְּרִיאָכְלָה בְּרָךְ: וְשָׁמַעַת הַעַם
אֶת־דְּבָרֶךָ רְעֵה חָנוּ וְחַאֲבָלוּ וְלֹא־שָׁתַּו אֲשֶׁר־עָדָיו עָלָיו:
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹמֶשׁ אָמֵר אֶל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אַתָּם עַבְדִּי
קָשָׁה־לְעֵדָה רְעֵה אַעֲלָה בְּקָרְבָּךְ וְכַלְיָזָה עַלְהָה חָרֵד

לע' כה' זונחה לא' ב' צוותם

³³ הַאֲטָגֶת גָּזֶט וְעַוְואָגֶט צִוְיָהָהָן: וְעוֹר עַס הַאֲטָגֶת גָּזֶינְדִּיקֶט צִוְיָהָמֵיד, אִים וְעוֹל אִיךְ אָוִיסְמַעְקָן פָּוָן מַיְן בָּוָךְ. ³⁴ אָוָן אַצְּנוֹנְדָגֶן גַּיְיָ פִּיד דְּאַסְדָּאוּקָע פָּאַלְקָ אַהֲנִין וּוּ אִיךְ הַאֲבָדָר גָּזֶטָגֶט; וְעַ, מַיְן מְלָאָךְ וְעוֹט גַּיְן דִּיר פָּאָרוֹס; אַבְעָר אַיְן דְּבָתָן נְאָוָן אַהֲנִין וְעַלְלָאָה אַהֲנִין.

לנ ^๔ און גאנט האט געלפלאנט דאס פאלק פארוואס זיין האבן געמאכט דאס קאלאב, וואס אהרן האט געמאכט.
^๑ און גאנט האט גערעדט צו משחן: קים, זיין ארויף פון דאנען, דו און דאס פאלק וואס דו האסט אויפגעבראכט
פון לאנד מצרים, צו דעם לאנד וואס איך האב געשווואָרֶן צו אַברָהָמֵן, צו י'צְחָקָן, און צו יעָקְבָּן, אֹוִי צו זָאָגָן:
ציו דֵין זָאָמָעָן וְעַל אֵיךְ עַס גַּעֲבָן^๒ און אֵיךְ וְעַל שִׁיקָּן דַּיר פָּאָרוּיס אַמְּלָאָךְ, און וְעַל פָּאָרטְרִיבָּן דַּעַם כְּנָעָנִי, דַּעַם
אמָוֹרִי, און דַּעַם חָתֵי, און דַּעַם פְּרוּי, דַּעַם חָוֵי, און דַּעַם יְבוּסִי^๓ צו אַלְאָנד וְעַם פָּלִיסְטִינִי מִיטְמֵילְד אַן האַיְקָן-וְאַרְוּם

האט דאס פאלק געהדרט דעמד איזיקן שלעכטן אונאגן, און זי' האבן געטראויידרט, און האבן קינגר ניט אונגעטאן צירונג אויף זיך.

דָּגָע וְעוֹן אִיד וְאֶל אַרְוִיפֿנִין צְוִישָׁן דֵּיר, וְעַל אִיךְ פָּאַרְלָעַנדָּן. אָוֹן אַצְוֹנָד נָעַם אַרְאָפְּ דִּין צִירְוָנוֹג פָּוֹן

א. ד. ווֹיִיט אַיִד אֵין אָוֹן הַיְלִיקָט אֵין.

עדיך משליך ואדרשה מה אעשה לך: ותתנו לנו בירן ישראל את הדברים מתקח חרבך: ומשרה יולח את־הארה ונטהלהו: ותתנו למחנה תורתך מדרשתה וכראלו אDEL מזיד והריל כל־מבקש דודה יצא אל־אהל מועד אשר מזרע לסתה: ותתנו ביצאת משה אל־הארה כל־הרים נצבו איש פחה אהלו וחבתו אהלה ט משה ער־בָּא דְּאַרְלָה: ותתנו בכה משה הָאַהֲלָה וְדָבָר עַמְשָׁה: וְדָאָה עמוד הענן ועמד פחה דאהל ודברם כל־הרים אהל־עמר הענן עמד פחה ראהל וכם כל־הרים והשתחנו איש פחה אהלה: ודבר זיהה אל־משה פים אל־פאים באשר ודבר איש אל־רעהו ושב אל־המחנה ומשרתו יהושע בר־נון נער לא ימיש מזוזה אהלה: פ ויאמר משה אלהו ראה אה אמך אל־העל אה קיים תהא יאטה לא חדעתני את אשורת שלח עמי ואפה אמרת לדעתך בשם גמימצאת חן בעיני: ועתה אם לא מאמתי חן בעינך והודיע נא את־דרך וארכך למן לא מאמאי חן בעינך וראה כי עמקה חמי תהה: ויאמר פון ילבו ותתני לך: ויאמר אלוי אם־אי פאלק הלכים אל־העלנו מוה: ובפה יתגע אפוא כרמץ־את חן בעינך אני ועמד כל־לו באלהך עמן ונפלינו אני ועמד מכל־הרים

פ

אשר על־פניהם הארלה:
ר ויאמר זיהה אל־משה נם אריה־דרבר תהה אשר הרפה יי אעשה כרמץ־את חן בעין וארכך בשם: ויאמר הראי ט נא אדריכך: ויאמר אלי אעיבר כל־טובי על־פניך וקראו־ת בשם יתלה לפניך ותוציא את־אשר איזו ותתמי כ את־אשר ארחים: ויאמר לא תקל לראת את־פצע כי לא־יראי הארץ והיה: ויאמר זיהה תהה מקרים אתי ותשבע כב עלה־הארה: ותתנו ביער קבלי ושם־זך בגנתה דאהר געפנונג ליטוועליקיט אין דינע אויגן; און זע או דאס־דיאיק פאלק.

ונען.

¹⁴ האט ער געוגט: מין פנים ועת מיטגין, און איך וועל דיך בארווען.
¹⁵ האט ער צו אים געוגט: אויב דינע פנים גיט ניט מיט אונדו, זאלסטו אונדו ניט אויפברענונג פון דאנען.
¹⁶ וווארום מיט וואס דען זאל דערקענט ווערן, או איך האב געפנונג ליטוועליקיט אין דינע אויגן, איך און דינע פאלק, אויב ניט דורך דינע גיין מיט אונדו, או מיר זאלן זיין אויסגעציינט, איך און דינע פאלק וואס אויפן גוינט פון דער ערדי?

¹⁷ האט גאנט געוגט צו מההן: אויך דיד־דאיק זאך וואס דו האט געוגט, וועל איך טאן, וויל דו האט געפנונג ליטוועליקיט אין מינע אויגן, און זע או דאס־דיאיק פאלק, איך בעט דיך.

¹⁸ האט ער געוגט: לאו מיר זען דינע פראכט, איך בעט דיך.
¹⁹ האט ער געוגט: איך וועל מאכון פארבי־גיין אל מײַן גוטסקייט פאר דינע פנים, און איך וועל אויס־רוֹפֶּן פָּאָר דִּיר דָּעַם נָאָמֵן יְהֹוָה: און איך וועל ליטוועליקן ועם ענן איך וועל ליטוועליקן, און וועל דער־בָּאַרְיָמָעַן ועם ענן איך וועל דער־בָּאַרְיָמָעַן.
²⁰ און ער האט געוגט: קענסט ניט זען מײַן פנים, ווארום אמענטש קען מיר ניט זען און בלִיבָּן לעבען. און גאנט האט געוגט: און זען ארט בי מיר: זאלסטו זיך שטעלן אויפן פעלן.
²¹ און עס ווועט זיין, וווען מײַן פראכט גיט פארבי, וועל איך דיך אריינט אין אשפאלט פון דעם פעלן.

זיך, און איך וועל באטראכטן, וואס איך זאל טאן צו דיך.
ה האבן די קינדרער פון ישראל זיך אויסגעטען וווער צירוגן פון באָרגן חורב אָן.

²² און משה פלענט נעמען דאס געצעלט, און פלענט עס זיך אויפשטעלן אויסן לאגער, ווועיט פון לאגער, און פלענט עס רופן אזהל־מוועד. און עס איי געווען, איט בעכער וואס האט געוווכט גאט, פלענט אויסגעטען צוים אזהל־מוועד וואס אויסן לאגער. און עס איי געווען, ווי משה איזו ארייסגענגאנגען צוים געצעלט, און שטיין איטלעכער אין גאנצע פאלק זיך אויפשטעלן, און שטיין איזו געווען, ווי אידין אין געצעלט. און עס איי געווען, ווי אידין אין געצעלט, פלענט אראפינידערן דער אידקנויל, און שטיין ביהם איזינגן פון געצעלט, און גאנט פלענט רעדן מיט משה. און דאס גאנצע פאלק פלענט זען דעם וואלקנויל שטיין ביהם איזינגן פון געצעלט, און דאס גאנצע פאלק פלענט אויפשטיין, און זיך בוקן איטלעכער ביהם איזינגן פון זיין געצעלט.

²³ און גאנט פלענט רעדן צו משה פנים אל פנים, אונז ווי א מעונטש רעדט צו זיין חבר. און ער פלענט זיך אומקערן אין לאגער, אבער זיין באַדינער יהושע דער זון פון נון, א יונגער מאן, פלענט ניט אפטערעטן פון געצעלט.
²⁴ און משה האט געואט צו גאנט: זע, דו זאגסט צו מיר: ברענונג אויף דאס־דאַיְקָע פָּאָלָק, אבער דו האט מיך ניט געלאָט וויסן, ועם ענן דו וועסט שיין מיט מיר. דו האט דאָר געואנט: איך האָב דיך דערקענט מיטן נאמען, און האט אָוּר געפנונג ליטוועליקיט אין מינע אויגן. און אָזונֶר, אויב, איך בעט דיך, איך האָב געפנונג ליטוועליקיט אין דינע אויגן, לאו מיר וויסן, איך בעט דיך אָוּר געפנונג ליטוועליקיט אין דינע אויגן; און זע או דאס־דאַיְקָע פָּאָלָק.

²⁵ האט ער געוגט: מײַן פנים ווועט מיטגין, און איך וועל דיך בארווען.
²⁶ האט ער צו אים געוגט: אויב דינע פנים גיט ניט מיט אונדו, זאלסטו אונדו ניט אויפברענונג פון דאנען.

²⁷ גוינט פון דער ערדי?

²⁸ האט ער געוגט: אויך דיד־דאיק זאך וואס דו האט געוגט, און זע או דאס־דאַיְקָע פָּאָלָק, איך בעט דיך.

²⁹ האט ער געוגט: איך וועל מאכון פארבי־גיין אל מײַן גוטסקייט פאר דינע פנים, און איך וועל אויס־רוֹפֶּן פָּאָר דִּיר דָּעַם נָאָמֵן יְהֹוָה: און איך וועל ליטוועליקן ועם ענן איך וועל ליטוועליקן, און וועל דער־בָּאַרְיָמָעַן ועם ענן איך וועל דער־בָּאַרְיָמָעַן.
³⁰ און ער האט געוגט: קענסט ניט זען מײַן פנים, ווארום אמענטש קען מיר ניט זען און בלִיבָּן לעבען. און גאנט האט געוגט: און זען ארט בי מיר: זאלסטו זיך שטעלן אויפן פעלן.
³¹ געצעלט פון ציוניקום אדרער אנטפלעקונג. זע כה, 22. ב. ה. אויסגעציינט, אויסדעראָנוילט.

און איר וועל אַרְוִיפֶדְעָקָן מײַן האָנט אוּף דִּיר, בֵּין אַיךְ וּוּעַל
פֿאָרְבִּיגְנִין.²³ אָונֵן אוּיךְ וּוּעַל אַפְּטָאָן מײַן האָנט, וּוּעַסְטוּ
וּעַן מײַן רַוְּקָן; אַבְּעָר מײַן פְּנִים קָעֵן נִיט גַּעֲזָעַן וּעְרָן.

ל און גאנט האט געזאגט צו משהhn: האק דיר אויס צוווי שטיינערנע לוחות אוזי ווי די ערשטע, און איך וועל אויפשרײַבן אויף די לוחות די ווערטער וואס זויגען געווען אויף די ערשטע לוחות, וואס דו האסט צע Bergaben. און זוויאָן אַנְגָּעֵרְבִּיט אַין דער פֿרִי, און זוויאָן אַרְוִיךְ אַין דער פֿרִי אויפֿן באָרג סִינִי, און שטעל זיך פֿאָר מִיר דֶּאָרטָן אויפֿן שפּֿיעַץ באָרג. און קִין מענטש זאל ניט אַרְיוֹפּוֹיִין מיט דִיר, און קִין מענטש זאל אויך ניט געווען ווערָן אויפֿן גאנצָן באָרג; אַמְּפִילּוּ די שאָף און די רִינְדָעָר זאָלן זיך ניט פִיטָעָרָן אַקְעָגָן יונָעָם באָרג.

* האט ער אויסגעהאקט צו"י שטיינערנע לוחות אוווי
וואוי די ערשטע; און משה האט זיך געפעדערט אין דער
פררי, און אייז אַרְפִּיגָּזָּעָן אַוְיפָּן בָּאָרוֹגְּסִין, אַווּי וּגְאַט
האט אַים באָפּוֹילָן, און ער האט גענומען אין זיין האנט
די צו"י שטיינערנע לוחות. * און יהוה האט אַרְפָּגָע
נידערט אין דעם וואַלְקָן; און ער האט זיך געשטעלט
מיט אַים דָּאָרטָן; און ער האט געדַרְפָּן דעם ואמען יהוה.
* און יהוה אייז פָּאָרְבִּיגָּזָּעָן פָּאָר זִין פְּנִים, און האט
אויסגערוףֶן: יהוה, יהוה אייז אַדְרָבָּאַרְמִידִיקָּעָר אַוּן

ונוד און טריישאפט; ערד האלט גענאנד ביון טויזנטטען
ענקען שענקט ער ניט; ער רעכנת זיך פאר די זינד פון
דריטן און מיטן פירטן דורך.

ג'עפוקט. און ער האט ג'וזאגט: אויב, איך בעט דיך, בעט דיך, נאט גיין צוישן אונדו, ווארום א הארטנעקייך

ענין חטא, און אונדו מאכון פאר דיין ארבע.

עד דין גאנצן פאלק וועל איד טאן ווונדער וואס זייןען

אנומות; אונ דאס גאנצע פאלק, וואס דו ביסט צוישן

או ז' איז פָּרְכְּטִיק. ¹¹ הִיא דִּיר וּאָס אַיך בָּאָפָּעֵל

ו' אונ-דעם בונזני אונ-דעם חמוי אונ-דעם פרביין

ליחס א-בוגה דאט האטיניאר פג' דאט לא-וּת טאמ' גז'

11. 68% of the respondents said they had heard of the term 'Islamophobia'.

נְגַג צוֹוִישׁן דִּיר. ^{๑๒} נְיֵיעֶרֶט זַיְעֶרֶע מְזֻבָּחוֹת זַאֲלַט אֵיר

וְעַד גָּעִנְבֵּי מָעָר וְאֶלְט אֵיר אֲפַהְאָקָן.

**רשותנו בפי עלה עד עברי: וברשותו אטריבט וראית כי
אותה עלי ופנילא גראן:**

ואמור דוחה אל-משה פסל-לו שוני לחת אבניהם בראשיהם
ובתבא עלי-דילות אתח-בראים אשר דוח עלה-לחות
דראשימים אשר שברת: דוחה נבן לבקר ועילת בברך
אל-בר סינו ונכנית לוי שם עיל-ראש דוחה: ואיש לא-
יעלה עמק ונס-אש אל-ירא בבל-הר נס-הצוא ובברך
אל-ירע אל-טול הרר היה: ויפסל שיני-לחות אבניהם
בראשימים נישבע משה בברך ועל אל-בר סינו באשר
צעה יונקה אותו ויקח ברכו שמי לחת אבנים: וירד דוחה
בצען וונציגב עמו שם ניקרא בשם דוחה: ויעבר דוחה
על-פניהם ויקרא דוחה: דוחה אל רחום ותונן ארד אפיקים
ורובי-הדר ואמתה: נוצר הסדר לא-לפם נושא עזון ופשע
ויתחטא ונקר לא יונקה פך: עת אבות עלי-בניים ועל-
בני בניים על-שלשים ועל-רבעים: וימדר משה ויקר
ארץ וישחו: ויאמר אס-יא מצעתי כן בעיניך אל-
ילך-יא ארץ בקר-בני כי עמי-קשה-ערף דוחה ופלחת
לעוננו ולחת-אתנו ויחל-תנו: ויאמר דוחה א נבי בירת
ברית גנבר כל-עומך אעשה נפלאות אשר לא-גנבראי בכל
הארץ ובכל-הנום וראה כל-גדום אשר-אפה בקרבו
אט-מעשה יהוה בירנורא דוחא אשר אני עשה עמק:
שבר-ה- את אשר א נבי קצחה דיום הנני נולש מפניך י-
אט-יד-אמר ותבנני וכחתי ותפזר וכחתי ותיכס: י-
השמר לך פורת-ברית לישוב דארץ אשר א-ת-ה בא י-
עלים פירנעה למקש בקר-בד: כי א-ת-מ-ז-ה-תם תחצון י-
וא-ת-מ-ז-ב-ה-ם תשב-רין וא-ת-א-ש-ר-יו תברתו: כי לא י-

ז' אן רבתי

לְיִטּוּלִיקָר גָּאַט, אַיְגָעָהָאלְטָן אֵין צָאָרָן, אֹן רַיְיךָ אֵין גַּעֲנָאָד אֹן טַרְיִישָׁאָפֶט; יַעַר הַאלְט גַּעֲנָאָד בֵּין טַוִּינְטָסְטָן גַּלְּיד, יַעַר פָּאָרְטָרָאָגֶט וַיַּנְּד אֹין פָּאָרְבָּרָעָכֶן אֹן חַטָּאִים, נָאָר שֻׁעְנָקָעָן שֻׁעְנָקָט עַר נִיט; עַר רַעֲכָנֶט זַיְךְ פָּאָר דִּי וַיַּנְּד פּוֹן דִּי פָּאָטָעָרָס, מִיט דִי קִינְדָּעָר, אֹן מִיט דִי קִינְדָּקִינְדָּעָר, מִיטָּן דָּרִיטָן אֹן מִיטָּן פִּידָּטָן דָּר.

⁸ האט משה ויך גענינגט אויף ניר צו דער ערדים, אונז ויך געבעקטן. ⁹ און ער האט געוויגטן: אויב, איד בעט דיך.

איך האב געפונגען ליטוועלקייט אין דינע אויגען, נאט, זאל, איך בעט דיך, גאט צוישע אונדו, ווארום אהארטנעקי

פָּאַלְק אֵין דָּאָס; אֹן וְאֶלְסֶט פָּאַרְזָעַבְן אָנְדוּעַר זִינְד אֹן אָנְדוּעַר חֲטָאָה, אֹן אָנְדוּ מַאֲכָן פָּאַר דִּין אַרְבָּה.

וגор ד'ינו גאנצן פאלק וועל איד טאן ווונדער וואס זייןצען

אמונות: אמר בראם ואנושה הילדה נוגם בז'נבה אוניברסיטאות

11. 1999-2000 學年 第一學期

או זי איז פָּאֶרְכָּטִיק. ה' היט דיר ווֹאָס אַיך בָּאָפָּעֵל

גיגי, און דעם פֿונְצַנִי, און דעם חַתִי, און דעם דָעַם פֿרְזִוִי,

לִילִיסָן אַ בּוֹנְדָּ דָּעַם בְּאוֹזִינְגָּרְ פּוֹן דָּעַם לְאַנְדָּ וּוּאָסָ דּוֹ

מג צוישן דיר. ניירט זיערץ מובהות זאלט איר

וְעַרְצָן נְצֹאָה יִמְצָר וְאַלְטָן אֵיב אַפְּגָנָאָטָן¹⁴ וְאַרְבָּוָם

וְעַל־יָד־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְעַל־יָד־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְעַל־יָד־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל

השתחנה לאל אחר כי דינה קנא שמו אל קנא הויא:
פְּנַתְכָּרֶת בְּרִית לֹוְשֵׁב הָאָרֶץ וְנוּ אָמְרִי אַלְתָּם
וּבְרוּ לְאַלְתָּם וְכֹרְאָ לְךָ וְאַכְלָתָ מִזְבְּחָה וְלִחְתָּ
מִבְנֵחָיו לְכֹנֶךָ וְנוּ בְּנֵי אָתָרִי אַלְתָּהָנוּ וְהַנְּעָנָ אָתָ
בְּלִיךְ אָתָרִי אַלְתָּהָן: אַלְתָּי מִפְּכָה לֹא תַּשְׂהַדְךְ: אָתָ
הַנְּמִצּוֹת תַּשְׁמַר שְׁבֻעָת יְמֵינֶם הָאָכֵל מִזְמָתָא שֶׁר צִוְּתָךְ
לְמַעַדר תַּרְשֵׁש הָאָכֵב כִּי בְּתַרְשֵׁש רְאַבְּכָב צִוְּתָךְ מִמְּצָרִים:
כְּלִפְנֵטָר רְחָם לְיַיְלָה מִלְּקָנָה תַּוְלֵךְ פָּטָר שָׂור וְשָׂדָה:
וּפְטָר חֲמֹר הַפְּרָה בְּשָׂה וְאַמְּלָא הַפְּרָה וּמְרָפְּטָן בְּלָ
בְּכָר בְּגַלְעָד הַפְּרָה וְאַמְּרָא פְּנֵי רִיקָּם: שְׁשָׁת יְמִינָת
תַּעֲבֵד וּבְיָם הַשְּׁבֵעִי תַּשְׁבַּט בְּתַרְשֵׁש וּבְקָצְרָה תַּשְׁבַּת:
וְתַּג שְׁבֻעָת פְּנֵשָׁה לְךָ בְּפָרָוי קַעַדְךָ הַמְּעָם וְתַג דָּאָסָר
תַּקְרִיפָה בְּשָׁנָה: שְׁלַש פְּעָמִים בְּשָׁנָה יְרָאָה בְּלִזְבוֹנָה
אַתְּפֵנָה הָאָזָן: דִּינָה אַלְתָּי שְׁנָאָל: כִּירָאִישׁ נַעַמָּ
מִפְּנֵיד וְהַרְתָּבֵחַ אַתְּגַלְעַךְ וְלַאֲזִימָר אִישׁ אַתְּאַרְצָךְ
בְּגַלְעָד לְרָאוֹת אַתְּפֵנִי דִּינָה אַלְתָּהָךְ שְׁלַש פְּעָמִים בְּשָׁנָה:
לְאַתְּשַׁחַת עַלְּחִמְנָן דִּסְמַכְחָן וְלַאֲדַלְוָן לְבָקָר וְבַחַת
לְפָסָחָה: רָאשָׁת בְּפָרָוי אַרְמָתָךְ תְּבִיא בֵּית דִינָה אַלְתָּהָךְ
לְאַתְּבָשֵׁל נַעַמָּה בְּחַלֵּב אָמוֹן: פ

²² בז' טריטוריאליותם הרגינאיימיקט פון דיזן ערבד ואלסטטן ברענאנטו אונט בוט ית'הו דיז'ן נאט.

²⁷ און גאנט האט געלאָט צו משַׁהַן: שְׂרֵיב דִּיר אוֹיפֶּה דִּידָּאָיקָע וּעֲרַטְעָר, וְאַרְוָם לִיטֶה דִּידָּאָיקָע וּעֲרַטְעָר הַאָב
אַיךְ גַּעַשְׁלָאָסֶן אֲבּוֹנְד מִיטֶּה דִּיר אָוּן מִיטֶּה יִשְׂרָאֵל.²⁸ אַונְן עָרָאִיז דָּאָרְטָן גַּעַוְעָן מִיטֶּה גַּעַשְׁלָאָסֶן פֻּעַרְצִיךְ טַעַג אָוּן פֻּעַרְצִיךְ נַעֲכָת;

²⁹ און עס אי געווין, או משה האט אראפוגנידערט פון בארגן סיינ-און די צוויי לוחות פון געועץ זייןען געווין אין משה האנט, וווען ער האט אראפוגנידערט פון בארג-האט משה ניט געוווסט, או די הוויט פון זיין פנים האט געשטראלט פון זיין רעדן מיט אים. ³⁰ און אהרן און אלע קינדרער פון ישראל האבן געוען משחן, ערשת דיב הוויט פון זיין פנים שטראלט, און זיין האבן מורה געהאט צו גענענען צו

תַּאֲרִסְטָן זִיר נִיט בּוֹקָן צָו אֶן אַנְדָּעַר גַּאַט, וּוֵיל יְהֹוָה-זִין
נָאָמָעַן אַיִּז צְעַדְעַנְעַר, אַ צְעַרְנְדִּיקְעַר גַּאַט אַיִּז עַר.
¹⁵ טַאָמְעַר וּוּעַסְטוּ שְׁלִיסְן אַ בּוֹנְדִּי בְּאַוּוֹזְנַעַר פַּוְן לְאַנְדָּר,
אוֹן זַיִּז וּוּעַלְנִזְיַין פָּאָרְפִּירְטָן נַאַךְ זַיְעַרְעַע גַּעַטְעַר, אוֹן
שְׁלַאֲכְטַנְן צָו זַיְעַרְעַע גַּעַטְעַר, וּוּעַלְנִזְיַין דִּירְרִיפְּן, אוֹן וּוּעַסְטוּ
עַסְנוּ פַּוְן זַיְעַרְעַלְאַכְטָאָפְפַעַר; ¹⁶ אוֹן וּוּעַסְטוּ נָעָמָעַן פַּוְן
זַיְעַרְעַע טַעַכְטַעַר פָּאָרְדִּיְינְעַזְיַין, אוֹן זַיְעַרְעַע טַעַכְטַעַר
וּוּעַלְנִזְיַין פָּאָרְפִּירְטָן נַאַךְ זַיְעַרְעַע גַּעַטְעַר, אוֹן וּוּעַלְנִזְיַין
פִּירְן דִּיְינְעַזְיַין נַאַךְ זַיְעַרְעַע גַּעַטְעַר. ¹⁷ קִיְּנַן גַּעַנְאָסְעַנְעַע
גַּעַטְעַר זַאֲלַסְטוּ דִּירְנִיט מַאֲכָן.

¹⁸ דַּעַם יְסִיטְבָּן פַּוְן מַצּוֹּת זַאֲלַסְטוּ הַיְתָן; זִיבָן טַעַנְ
זַאֲלַסְטוּ עַסְן מַצּוֹּת, אַזְוִי וּאַיךְ הַאָב דִּירְבָּאָפְוִילְן, אַיִּן
דַּעַר גַּעַשְׁטַעַלְטַעַר צִיְּתָן חַדְשָׁאָבִיב, וּזְאַרוּם אַיִּן חַדְשָׁ
אָבִיב בִּיסְטוּ אַרוּסְנַעַגְנַעַן פַּוְן מַצְרִים.

¹⁹ אַיְטְלַעְכָּס וּוּאַס עַפְנַט דַּעַם טַרְאַכְט גַּעַהְעַרְטָן צָו
מִיר; אוֹן פַּוְן אַל דִּיְינְ פִּי זַאֲלַסְטוּ הַיְלִיקְן דַּעַם זִכְרָ, דַּעַם
עַרְשְׁטַלְיִינְגָן פַּוְן אַקְסָן אוֹן שַׁעַפְסָ. ²⁰ אוֹן דַּעַם עַרְשְׁטַלְיִינְגָן
פַּוְן אַנְזִילְיַזְן זַאֲלַסְטוּ אַוִּיסְלִיְזַן מִיט אַ שַׁעַפְסָ; אוֹן אַוִּיבָן
דוֹן וּוּעַסְטוּ נִיט אַוִּיסְלִיְזַן, זַאֲלַסְטוּ אִים אַפְהַאֲקָן דָּאַס גַּעַנְיִקְ. ²¹

יְעַטְוּוֹדְעַר בְּכָורְ פַּוְן דִּיְינְעַזְיַין זַיִּז זַאֲלַסְטוּ אַוִּיסְלִיְזַן.

און מע זאל זיך ניט וויזן פאר מיר מיט לויידיקון.
ז' זעקס טעג זאלסטו ארבעתן, און אויפן זיבעטען
טאג זאלסטו רוזען; (אַפְּילָה) אין אַקְעַדְצִיַּת אַוְן אַין שׂוֹנֵץ
אַיִּיט זַאלְסְטוּ רַוּצָן.

²² און דעם יומיטוב פון שבועות זאלסטו דיר מאן,
ב' די ערשות ציטיקע פון וויצשניט; און דעם יומיטוב
הש אינזאטלינו בייח אומדר"י פון יאר.

פּוֹנְ אַינְזָמְלִינְג בְּיֵם אַומְדָרְ פּוֹנְ יָאָר.

²³ דריי' מאל אין יאר זאלן אלע דיינע מאנספֿאַרְשׁוּינָע.

²⁴ ווארום איד וועל פאריאן די פעלקער פון פאר דיר, און

ונלומ羞 ביני לאוד וועז ד נויעט ארכוּת זיך וויעז פאר יהוה

הנתקה ממנה אמברגו רצויו מטעם גזירותו הדרומיות בהרואה באתם

בְּזַעֲקָנִים וְבְזַעֲקָנִים בְּזַעֲקָנִים וְבְזַעֲקָנִים

דעם יומ-טוב פון פסח זאל ניט איבערנעכטיקן ביז אין דער ס

²⁶ דֵי עַרְשָׁתָע פַּרִיצְיִיטִיקָע פֿוֹן דִּין עֶרֶד זָאַלְסְטוֹ בְּרֻעָן

זאלסט ניט קאנן א ציקעלע אין זיין מיטערס מלך.

“אם נאצַּחֲנָה בְּאַתְּ נִצְׁאָתָן אֶלְמָשָׁהָן שְׁרֵדָה בְּדַרְבֵּן אַיְלָה

איך געשלאָסן אַ בונד מיט דיר אָוּן מיט יִשְׂרָאֵל.²⁸ אָוּן ער ערד קִין ברוּיט האָט ער ניט גענסן, אָוּן קִין וואָסער האָט ער

די ווערטער פון דעם פונך, די צען געבעאט.

²⁹ און עם איין געווין, או משה האט אראפֿגּוּנִידִי

זינען געווען אין משה האנט, וווען ער האט אראפֿן

הוית פון זיין פנים האט געשטראלט פון זיין רעדן מיאן

האנו נושא משלו ערשות די הונט פון זיין פנים שע

אימ. ³¹האט זי' משה צונגרופן, און אהרן, און אלע פירשטן פון דער עדה האבן זיך אומגעערט צו אים, און משה האט צו זי' גערעדט. ³²אונ דערנארך האבן גע נענט אלע קינדרער פון ישראל, און ער האט זי' באפויילן אלץ וואס גאנט האט מיט אים גערעדט אויפן בארגז סייע. ³³אונ זי' משה האט גענדיקט רעדן מיט זי, האט ער אַגְּנָעֵטָן אוֹפְּ זִין פְּנִים אֶ צְדִעָק. ³⁴אונ אוֹ מֵשָׁה אַיִּז גַּעֲקוּמָעַן פָּאָר גָּאָט צַוְּ רָעַדְן מִיט אַיִּם, פְּלָעוּת עֶר אַפְּטָאָן זַיְן רָעַדְן צַוְּ דַּי קִינְדְּרָעַר פִּון יִשְׂרָאֵל דָּאָס וָאָס ער אַיִּז גַּם פְּנִים פִּון מְשָׁהָן, אַז דַּי הוֹיט פִּון מְשָׁהָס פְּנִים שְׁטְרָאָלַט; גַּז ער אַיִּז אַרְגְּנָעָנָגָעָן צַוְּ רָעַדְן מִיט אַיִִם.

אליו: ויקרא אלהם משה והוא שמו אליו אהרן וככל' לא
הנשאים בעדרה וידבר משה אלהם: ואחריריכן עשו פל' לב
בנין ישראלי יצטום את כל אשר דבר רוחה אותו בנהר
סניין: ויברך משה מדבר אחים ונתן על פניו מסורה: ובבא טפי'
משה לפניו דחזה לדבר אותו יסדר את תרמיסחה עד צאתו
ויצא ודבר אל לבני ישראל את אשר יעשה: וראי בנים לה
ישראל את פניו משה כי קרנו עזר פניו משה וראשיב משה
ארתempole על פניו עד בוא לדבר אותו ס

ז' קהל

ל און משה האט איגנעוזאלט די גאנצע עדה פון
די קינדרער פון ישראל, און האט צו זי געוגט:
דאָס זײַגען די ווערטער וואָס גאנט האט באָפּוילִין זי צו
טאנָן: ² זעקס טאג זאָל געטאנָן ווערְן ארבעעט, אַבער אויפֿן
ויבָּעֶן טאג זאָל אַיך זיין היילִיק, אַ שבת פון רוואָן צו
גאנָט; אַיטָּלְעָכְבָּר וואָס טוֹט אַין אַים אַן ארבעעט, זאָל געַ
טַּיִּיט ווערְן. ³ אַיר זאָלְט נִיט אַנְצִינְדָּן קִין פַּיְּעָר אַין אַלְעָ
אַיְּרָע ווַיְּנַעֲרָטָר אַין טאג פון שבת.

* און משה האט געואגט צו דער גאנצער עדה פון
די קינדרער פון ישראל, אווי צו זאנן: דאס אייז די זאק
וואס נאָט האט באָפּוילַן, אווי צו זאנן: ⁵ נעמט אַיד אָן
אָפּשְׁיִידוֹנוֹ צו נאָט, אִיטְלָעְכָּר וואָס וײַן הָאָרֶץ אייז ווילִיק
זאָל וּברענְגָּן, די אָפּשְׁיִידוֹנוֹ פָּונְגָּט, גָּאָלַד, אָין זַיְלָבָּעָר,
אָין קוֹפְּעָר; ⁶ אָין בְּלָאָעַזְאָל, אָין פּוֹרְפָּל, אָין וּרְמִילְּ-
רוּיט, אָין לִיְנָעַן אָין צִינְחָאָר; ⁷ אָין רְוִיטְנָעַפְּאָרְבָּטָע
פָּאָר דָּעַר לִיְכָּתוֹנָג, אָין בְּשָׁמִים פָּאָר דָּעַם אַיִּל פָּוּנָ
אָון אַנְיקְלַשְׁטֵינִיר, אָין שְׂטִינְגָּר צָוָם אַיְנְפָאָסָן, פָּאָרָן
יִיד זָאָלַן קוֹמְעָן אָון מאָכוֹן אַלְעַז וואָס נאָט האט באָפּוילַן:
געַ ברְעַטָּעָר, זִינְעַ רִיגְלָעָן, זִינְעַ זַיְלָן, אָין זִינְעַ שׂוּעָלָן;
ן צְוִישָׁנְשִׁיד; ⁸ דָּעַם טִיש אָון זִינְעַ שְׁטָאָנָגָן, אָון אַלְעַז
ליַכְתָּוֹנָג, אָין אִירָעַ פְּלִים, אָין אִירָעַ רַעֲלָעָר, אָון דָאָס

וַיָּקֹרֶל מְשֵׁה אֶת־כָּל־עַדְתָּה בְּנֵי שָׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵיכֶם «אֶלָּה תִּדְבְּרִים אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לְעֵשֶׂת אֶתְכֶם: שְׁשָׁת־מְיֻמָּדִים תַּעֲשֶׂה מִלְאָכָה וּבְנֵזֶם הַשְּׁבִיעִי יְהוָה לְכֶם קָרְשׁ שְׁבָתָה שְׁבָתוֹן לִיהְיוֹה בְּלַחֲשָׂה בָּו מִלְאָכָה יוֹמָת: לְאַתְּבָעֵדוּ»:
אֲשֶׁר בְּכָל מִשְׁבְּתֵיכֶם בַּיּוֹם לְשָׁבָת: פ
וַיֹּאמֶר מְשֶׁה אֶל־כָּל־עַדְתָּה בְּנֵי־שָׂרָאֵל לְאָמֵר זֶה הַקָּרְבָּן אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לְאָמֵר: קְרוּ מִתְאַתֶּכָם הַרְוָמָל לִיהְיוֹה בְּלַגְלִיב לְבוֹ יְבָאָה אֶת תְּרוּמָת יְהוָה וְתֵבָב וְכַסְפָּה וְינְשָׁתָה: וְתַבְלִית אֲרָגְנוֹן וְתַזְלִילָת שְׁעִיר וְשַׁעַר וְעַיְמָה: וְעַתָּה אַיִלָּם מִמְּאָדָם לְעַמּוֹן הַמִּשְׁחָה וְלַקְרָטָה דִּסְמִים: וְשַׁמֵּן לְפָאוֹר וְבְשָׁמִים לְעַמּוֹן הַמִּשְׁחָה וְלַקְרָטָה דִּסְמִים: וְאַבְנֵי־שָׂרָם וְאַבְנֵי מַלְאָיִם לְאָפֵד וְלְחַשּׁוֹן: וּבְלַחֲכָסִים־לְבָבֶם יְבָאָה וְיַעֲשֶׂה אֶת בְּלָאָשָׁר צִוָּה יְהוָה: אֶת־הַמִּשְׁבָּן אֶת־אַדְלָן וְאֶת־מְכָסָרוֹ אֶת־קְרֵסְטוֹ וְאֶת־קְרֵשְׁיו אֶת־בְּרִיחָו אֶת־עַמְּרוֹן אֶת־אַדְגָנוֹ: אֶת־דָּאָרָן וְאֶת־בְּרוֹדוֹ אֶת־הַבְּפָרָת וְאֶת פְּרָכָת יְהֻדָּה: אֶת־דְּשָׁלָתָן וְאֶת־בְּרוֹן וְאֶת־כָּלְבָלָיו וְאֶת־לְחָם וְחַבְקִים: וְאֶת־מִנְתָּה הַמְּאָר וְאֶת־כְּלִילָה וְאֶת־נְרָתִית וְאֶת יְהֻדָּה

לה, יא' בירוחי ק

וַיַּדְרֹעֶלְןָ, אֲוֹן פְּמַשְׁפָּעֵלָןָ, אֲוֹן שְׂטִיםְהַאֲלִזָּןָ; ⁸ אֲוֹן אַיִלָּפָר דָּעַר לִיְכְּטוֹנָג, אֲוֹן בְּשָׁמִים פָּאָר דָּעַם אַיִלָּפָן
אֲלָבָנָג, אֲוֹן פָּאָר דָּעַם וּוּרְיוֹךְ פָּוֹן שְׁמַעְקָעְדִּיקָעָ גְּנוּוּרִיךָןָ; ⁹ אֲוֹן אַנְיִקְלְשְׁתִּינָעָר, אֲוֹן שְׁטִינְנָעָר צָוָם אַיְנְפָאָסָן, פָּאָרָן
אַפְּוֹד אֲוֹן פָּאָרָן חֹשֶׁןָ; ¹⁰ אֲוֹן אַלְעָ קְלוֹגָה אַרְצִיקָעָ צְוִישָׁן אַיִדָּזָןָ קְמוּמָעָן אֲוֹן מַאֲכָן אַלְץָןָ וּאַסָּגָטָן אַתָּא בְּאַפְּוֹלִילָןָ;
¹¹ דָּעַם קְשָׁבָןָ, זְיַן גַּעַצְעַלְטָןָ, אֲוֹן זְיַן צְוֹדָעָקָ, זְיַן הַאֲקָןָ, אֲוֹן זְיַן בְּרַעְטָעָרָ, זְיַן רִיגְלָעָןָ, זְיַן זְיַן זְיַלָּןָ, אֲוֹן זְיַן שְׁוּעָלָןָ;
¹² דָּעַם אַרְוֹן אֲוֹן זְיַן שְׁתָאָגָעָןָ, דָּעַם דָּעַק אֲוֹן דָּעַם פְּרוֹקָתָ פָּוֹן צְוִישָׁנְשִׁידָ; ¹³ דָּעַם טִישָׁן אֲוֹן זְיַן שְׁתָאָגָעָןָ, אֲוֹן אַלְעָ
זְיַן בְּלִיםָ, אֲוֹן דָּאָסָ בְּרוּיטָ פָּוֹן אַגְּנוּוֹיכָטָ: ¹⁴ אֲוֹן דִּי מַנְוָרָה פָּאָר לִיְכְּטוֹנָג, אֲוֹן אַיְרָעָ כְּלִיםָ, אֲוֹן אַיְרָעָ דְּרַעְלָעָרָ, אֲוֹן דָּאָסָ